

02-07-2010

Sagsnr.
2010-99951

Dokumentnr.
2010-451328

Sagsbehandler
Nina Raaschou

Notat om Københavnerbarometer 2010

Resume

Dette notat redegør for resultater fra spørgeskemaundersøgelsen Københavnerbarometeret 2010, samt sammenligner årets resultater med såvel tidligere års barometerundersøgelser som nationale, landsdækkende undersøgelser. Notatet går i dybden med kønsbaserede forskelle, forskelle mellem elever på forskellige klassetrin samt forskelle mellem ét- og tosprogede elevers oplevelse af skolen. For første gang beskæftiger undersøgelsen sig også med forskelle indbydes mellem forskellige sproggrupper.

På de fleste områder gør det sig gældende, at der er en mindre fremgang i forhold til resultaterne for 2009. Nogle områder er dog stagnerede. Blandt nogle få konklusioner, der her skal fremhæves, er en øget utilfredshed med skolen, jo højere klassetrin eleverne kommer på; at der er mange ligheder mellem de ét- og tosprogede elevers oplevelser, dog med det paradoks in mente, at den tosprogede gruppe generelt er lidt mere tilfreds med skolen, samtidig med, at de er mere udsat for vold, trusler og mobning (det paradoksale består i, at der grundlæggende er stærke sammenhænge mellem disse områder). Derudover kan det fremhæves, at der blandt den tosprogede gruppe er en større spredning i besvarelserne, således at der er mange, der er glade for at gå i skole, men også en lille gruppe, der oplever flere områder negativt. Dette skyldes især, at den tosprogede gruppe er meget uhomogen, og at de mindre sproggrupper er markant mere udsatte end de større.

**Afdelingen for
Pædagogisk Faglighed**

Gyldenløvesgade 15
1502 København V

Telefon
3366 4523

Mobil
2672 1689

E-mail
niraas@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009383730

www.kk.dk

02-07-2010

Sagsnr.
2010-99951

Dokumentnr.
2010-451328

Sagsbehandler
Nina Raaschou

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	3
1. Indledning	6
2. Undersøgelsens formål	6
3. Skoletrivsel	6
4. Tryghed.	9
5. Vold og frygten for vold	11
6. En ven i skolen	12
7. Er der hjælp at hente?	13
8. Mobning	13
9. Oplevelsen af de faglige udfordringer	15
10. Oplevelse af medbestemmelse	17
11. Oplevelse af uoverensstemmelse og konflikter	18
12. Ro, uro og stemningen i klassen	19
13. Retfærdighed og diskrimination	20
14. Fysisk aktivitet og sundhed	22
15. Fritidsaktiviteter	24
16. Skolemad	24
17. Livsglæde	25
18. Metodiske bemærkninger	28

Sammenfatning

I 2009 tegnede Københavnerbarometeret et billede af elevernes oplevelse af skolen, hvor det helt store flertal af eleverne gav udtryk for glæde ved og tryghed ved at gå i skole. Omfanget af mobning var faldet i forhold til 2008 og lå under landsgennemsnittet. Mange elever gav udtryk for, at de syntes der var for meget uro i klassen, og at det kunne være svært at koncentrere sig i timerne. Næsten alle havde en god ven i skolen og flertallet oplevede, at de kunne få hjælp af en voksen i skolen, når de var kede af det.

Resultatet i 2010 fastholder de positive sider og viser fremgang på de fleste områder. En større andel er meget glade for at gå i skole. Tilfredsheden med at gå i skole er især øget i 6. og i 9.klasse. Færre er bange for noget, når de er i skole. Færre synes der er for mange konflikter i klassen. Færre synes der er for meget uro i klassen, og flere synes det er nemmere at koncentrere sig i klassen. Færre synes der bliver talt for grimt i klassen og flere vurderer at der er en god stemning i klassen. I 4.-5. klasse (hvor 2009 undersøgelsen viste at flest blev slået eller sparket) er færre blevet slået og sparket. Der er også et fald i omfanget af mobning i 4.-5.klasse (hvor mobningen er højest). På alle disse områder er problemerne ikke løst, men der er en lille fremgang fra 2009.

I 2009 konstaterede vi, at der kunne være plads til at øge indsatsen for at tilpasse de faglige udfordringer for eleverne. På dette område er der ikke sket en udvikling, men derimod en mindre tilbagegang. Så der er stadig god grund til at fortsætte indsatsen med undervisningsdifferentiering.

I 2010-undersøgelsen har vi som noget nyt spurgt eleverne om forskellige psykosomatiske symptomer. Der er en foruroligende mange elever, der svarer, at de har haft hovedpine, ondt i mave, ryg eller skuldre eller har følt sig træt og uoplagt inden for en 14-dages periode.

For første gang har vi i 2010 set på forskelle og ligheder mellem etsprogede og tosprogedes oplevelser. På en række områder er der næsten ingen forskel. Det gælder fx de store elevers tilfredshed med at gå i skole, i hvor høj grad eleverne oplever at lærerne lytter til en, og i hvor høj grad eleverne føler sig som en del af fællesskabet.

På nogle områder vurderer de tosprogede elever skolens ydelser mere positivt end de etsprogede elever gør. Det gælder fx hvad man synes om at gå i skole, hvor spændende undervisningen er, hvor nemt det er at koncentrere sig i skolen, og hvor nemt det er at se meningen med undervisningen.

På nogle områder er der en forskel i modsat retning: Andelen af tosprogede der giver udtryk for at være meget trygge er mindre end

andelen af etsprogede. Flere tosprogede end etsprogede elever oplever, at de bliver mobbet, og blandt de der bliver mobbet, er der større andel tosprogede, der bliver mobbet hver dag end etsprogede. Flere tosprogede end etsprogede mobber selv.

De rent dansktalende elever trives klart bedst, er mest trygge, mobbes mindre, men har en mere negativ vurdering af en række af skolens ydelser.

Selvom tre ud af fire angiver, at der er en voksen på skolen, de kan tale med, når de er kede af det, gælder det flere etsprogede end tosprogede. Ligeledes er etsprogede elever mere tilbøjelige end tosprogede til at ville tale med en lærer om det, hvis de har store problemer derhjemme, men for begge grupper er tallene problematisk lave.

På mange spørgsmål viser der sig en større spredning i besvarelserne hos gruppen af tosprogede elever end hos etsprogede: det vil sige at andelen elever med meget positiv vurdering er større blandt de tosprogede men at der er en lille gruppe med en meget negativ oplevelse. Med andre ord fordeler de tosprogede besvarelser sig meget mere på ydermulighederne end de etsprogedes gør, hvor de etsprogede fordeler sig mere jævnt over skalaen.

Undersøgelsen viser, at der er meget stor forskel på oplevelserne alt efter hvilken sproglig baggrund eleverne har. De mindste sproggrupper har en markant mere negativ oplevelse af skolen og af egen trivsel på en lang række områder. Fx er der færre her, der har en ven i skolen og som oplever at lærerne er retfærdige.

Undersøgelsen kaster lys på forskellene mellem at gå i 4. og i 9. klasse. Eleverne i 4. klasse oplever i højere grad at blive lyttet til, er gladere for at gå i skole og har meget stor tillid til, at deres klasselærer er retfærdig. På alle disse områder går det jævnt ned ad bakke indtil 8. klasse, hvor det så på mange områder går lidt fremad i 9. klasse. Til gengæld bliver der sparket, slået og mobbet markant mere i 4. klasse end på de senere klassetrin.

For at tage højde for en landsdækkende undersøgelse som Finansministeriet har på beddingen, er eleverne i 6.-9.klasse via Københavnerbarometeret blevet spurgt hvor tilfredse de var med skolen og med undervisningen. To tredjedele af de store elever er enten tilfredse eller meget tilfredse og under hver tiende er utilfreds.

På trods af de store elevers positive vurdering af skolens ydelse, kaster undersøgelsen lys på en udfordring netop for de store elever. Gruppen af elever der aldrig bliver lyttet til og som har svært ved at se meningen med undervisningen er større i udskolingen end på mellemtrinnet.

I endnu højere grad end 2009 tegner 2010undersøgelsen et billede af en københavnsk folkeskole, der set fra elevernes perspektiv er tryk og god at være i, og hvor mobningen fx er mindre udbredt end på landsplan. Der er fremgang på det område der vedrører tryk, glæde ved at gå i skole, klasseledelse, ro i klassen og håndtering af konflikter. Der er næsten ingen forbedring hverken af elevernes oplevelse af de faglige udfordringer eller af deres egen medbestemmelse.

Selv om der er grund til at glæde sig over at procenterne for, hvor mange der er tilfredse stiger, er det vigtigt at være opmærksom på at der fortsat er en lille gruppe elever, som trives mindre godt.

Undersøgelsen giver eksempler på elever, der oplever aldrig at blive lyttet til, eller som ikke har en ven i skolen. I sammenhæng med at mange af de positive oplevelser ved skolen mindskes jo længere eleverne har gået der, er der grund til at have fokus på et kritisk blik på normer og traditioner især skolens ældste klasser og især for de elever, der kommer fra de mindste minoritetsgrupper.

1. Indledning

Forvaltningen har i foråret 2010 for fjerde år med undersøgelsen Københavnerbarometeret undersøgt, hvordan eleverne i de københavnske almenskole 4. - 9. klasse oplever en række aspekter af skolens undervisningsmiljø. Undersøgelsen giver således et detaljeret indblik i elevernes oplevelse af blandt andet trivsel, livsglæde, medbestemmelse, uro i timerne, mobning, konflikthåndtering samt sundhed og bevægelse. 12.129 elever har svaret, hvilket giver en svarprocent på 75,7. Det følgende notat opridser hovedpunkter i resultatet for 2010.

2. Undersøgelsens formål

Københavnerbarometeret opfylder flere forskellige formål:

- a) Indgår i Kvalitetsrapporten for den enkelte skole samt den generelle kommunale kvalitetsrapport Over halvdelen af resultaterne fra spørgsmålene i Københavnerbarometeret indgår i Kvalitetsrapporten, såvel den enkelte skole som den kommunale
- b) Udgør afsæt for nye indsatser, for kommunen, området eller den enkelte skole
- c) Udgør den kortlægning af skolens psykiske undervisningsmiljø, som skolen jfr. Lov om Undervisningsmiljø er forpligtet til at udarbejde mindst hvert tredje år.
- d) Bidrager til evaluering af graden af inklusion

3. Skoletrivsel

Generelt er langt de fleste københavnske børn meget tilfredse med at gå i skole. Selv med det positive udgangspunkt kan man konstatere en fremgang. Lidt flere elever end i 2009 giver i 2010 udtryk for at de rigtigt godt kan lide at gå i skole.

Hvad synes du om at gå i skole for tiden?	2008	2009	2010
1-2 meget dårligt	7 %	8 %	8 %
3-4	47 %	46 %	44 %
5-6 meget godt	46 %	46 %	49 %

På landsplan siger HBSCs undersøgelse, at 81 % af eleverne svarer i den positive halvdel. Også her er der næsten ingen kønsforskel og en dalende tilfredshed med skolen, jo ældre eleverne er. I DCUMs Termometer svarer eleverne på et lukket spørgsmål: "Er du glad for din skole?" Her svarer 2 % "Nej, slet ikke", 10 % "Ikke så tit", 67 % "For det meste" og 21 % "Altid".

Som led i en landsdækkende undersøgelse, som Finansministeriet er ved at iværksætte, er eleverne i 6.-9.klasse via

Københavnbarometeret blevet spurgt både om ”Hvor tilfreds er du samlet set med din skole?” og ”Hvor tilfreds er du alt i alt med undervisningen?”. 64 % af eleverne i 6.-9 klasse er enten tilfredse eller meget tilfredse både samlet set med deres skole og alt i alt med undervisningen. 6 % er utilfredse samlet set med skolen og 7 % alt i alt med undervisningen, mens 3 % er meget utilfredse samlet set med skolen og 2 % alt i alt med undervisningen. 24 % er hverken tilfredse eller utilfredse samlet set med skolen og 27 % hverken tilfredse eller utilfredse alt i alt med undervisningen.. Lidt flere (4 % flere) tosprogede end etsprogede giver skolen og undervisningen topkarakter men også en større andel tosprogede end etsprogede ((2 % flere) giver både skolen og undervisningen bundkarakter

I lighed med resultatet fra landsdækkende undersøgelser daler tilfredsheden med skolen, jo ældre eleverne er.

Hvad synes du om at gå i skole for tiden? (i %)	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
1-2 meget dårligt	5 %	5 %	6 %	8 %	12 %	14 %
3-4	38 %	40 %	42 %	50 %	50 %	44 %
5-6 meget godt	56 %	55 %	50 %	42 %	38 %	42 %

En større andel (4 % forbedring i svarkategori 6) elever i 6. og i 9. klasse er dog sammenlignet med 2009 meget glade for at gå i skole

Der er her kun tale om en lille kønsforskel, idet 74 % af drengene svarer i den positive halvdel, mod 77 % af pigerne. 8 % af drengene mod 7 % af pigerne svarer i de to dårligste muligheder.

En meget større (forskel på 8 %) andel af de tosprogede er rigtig glade for at gå i skole i forhold til de etsprogede, og en lidt større (2 % forskel) tosprogede er meget kede af at gå i skole sammenlignet med etsprogede.

Hvad synes du om at gå i skole for tiden?	Etsprogede	Tosprogede
1 meget dårligt	2 %	4 %
2	5 %	5 %
3	16 %	13 %
4	30 %	27 %
5	34 %	31 %
6 meget godt	13 %	21 %

Hvad synes du om at gå i skole for tiden?	Dansk	Arabisk	Tyrkisk	Kurdisk	Urdu	Punjabi	Albansk	Somali	Spansk	Kinesisk
1-2 dårligt	7%	11%	13%	15%	10%	19%	12%	14%	25%	25%
3-4	40%	36%	35%	38%	33%	33%	35%	34%	35%	33%
5-6 godt	47%	53%	52%	47%	57%	49%	54%	53%	39%	42%

Andelen af tosprogede utilfredse drenge er ikke større end andelen af etsprogede drenge. Der er en meget større andel tilfredse tosprogede drenge end etsprogede drenge, hvilket denne tabel viser:

Hvad synes du om at gå i skole for tiden?	Etsprogede drenge	Tosprogede drenge
1-2 meget dårligt	9 %	9 %
3-4	47 %	41 %
5-6 meget godt	44 %	50 %

Samme tendens finder vi, når man ser på forskellen mellem etsprogede og tosprogede piger:

Hvad synes du om at gå i skole for tiden?	Etsprogede piger	Tosprogede piger
1-2 meget dårligt	6 %	7 %
3-4	44 %	39 %
5-6 meget godt	49 %	53 %

Pigerne som helhed er ganske lidt mere tilfredse end drengene som helhed (en forskel på 2-3 procentpoint)

Ser man på sproggrupperne, er der færrest etsprogede, der er meget kede af at gå i skole:

Hvad synes du om at gå i skole for tiden?	Dansk	Arabisk	Tyrkisk	Kurdisk	Urdu	Punjabi	Albansk	Somali	Spansk	Kinesisk
1 – meget dårligt	2 %	6 %	9 %	10 %	7 %	15 %	8 %	12 %	18 %	22 %
2	5 %	5 %	4 %	5 %	3 %	4 %	4 %	2 %	7%	3%
3	16%	12%	10%	13%	10%	13%	9%	11%	11%	13%
4	30%	24%	25%	25%	23%	20%	26%	23%	24%	20%
5	34%	29%	27%	26%	32%	27%	27%	24%	25%	27%
6 – meget godt	13%	24%	25%	21%	25%	22%	27%	29%	14%	15%

4. Tryghed.

Hvad angår elevernes oplevelse af tryghed er der generelt sket en lille forbedring fra 2009.

Hvor tryk føler du dig, når du er i skole?	2007	2008	2009	2010
1 meget utryk	1 %	2 %	2 %	2 %
2	1 %	2 %	2 %	3 %
3	6 %	8 %	7 %	7 %
4	10 %	16 %	16 %	15 %
5	29 %	34 %	35 %	34 %
6 meget tryk	49 %	37 %	38 %	40 %
Ved ikke	05 %	-	-	-

89 % svarer således i den positive halvdel på spørgsmålet ”Hvor tryk føler du dig, når du er i skole?”. I 2009 var det også 89 %, i 2008 var det 87 % og i 2007 85 %. Der er altså tale om en lille fremgang. Da der er 2 % flere i den allerbedste kategori i 2010 end i 2009, er resultatet en smule bedre.

Der er ingen markante køns- eller aldersforskelle her. Til gengæld er de etsprogede mere trygge end de tosprogede i skolen, idet den utrygge gruppe elever er meget større for de tosprogedes end for de etsprogedes vedkommende. 3 % etsprogede svarer i de to mest utrygge kategorier mod 6 % tosprogede, Også i toppen er der forskel: 76 % etsprogede svarer i de to mest trygge kategorier mod 71 % tosprogede.

Der er meget stor forskel på oplevelsen af tryghed afhængigt af elevernes sproglige baggrund. Utrygheden er størst for de elever, der taler kinesisk, spansk, punjabi og somali, men også for de øvrige tosprogede elevers vedkommende er der større utryghed, sammenlignet med de etsprogede elever.

Hvor tryk føler du dig, når du er i skole? (Alle tal er i %)	Dansk	Arabisk	Tyrkisk	Kurdisk	Urdu	Punjabi	Albansk	Somali	Spansk	Kinesisk
1 – 2 (mest utryg)	3	7	12	15	9	20	11	16	22	25
3 – 4	22	21	26	19	25	20	19	19	16	19
5 – 6 (mest tryk)	76	71	62	66	66	61	71	66	62	55

DCUM-undersøgelsen stiller et lidt andet spørgsmål til eleverne i 4.-10.klasse, nemlig: "Føler du dig tryk i klassen?" Hertil svarer 53 % "Ja, altid", 39 % "Ja, for det meste", 6 % "Ikke så tit" og 2 % "Nej, slet ikke". Spørgsmålet i København er bredere og går på hele skolen. Man kan gå ud fra, at en given elev alt andet lige vil føle sig mere tryk i sin egen klasse end på hele skolen. HBSC-undersøgelsen stiller et spørgsmål, der går på hvor tit eleverne føler sig trykke. HBSC oplyser, at 67 % af de 11-15årige ifølge undersøgelsen fra 2002 altid eller næsten altid føler sig trykke på deres skole.

Hvem er bange for hvad?

Vi har også i 2010 forsøgt at få konkretiseret, hvad det er, eleverne kunne være utrykke ved. Eleverne skulle svare på, om han/hun, når han/hun er i skole er bange for nogle bestemte ting. I forhold til 2009 er der sket den forbedring, at færre giver udtryk for, at der er et eller andet, de er bange for, når de er i skole, og færre er bange for at blive drillet eller mobbet. På de andre områder er tallene fra 2009 uændrede, og der er altså ikke tale om forværring på nogen områder.

Når du er i skole, er du så bange for nogle af de følgende ting?	2008	2009	2010
At blive slået?	10 %	7 %	7 %
At blive drillet? (2008) at blive mobbet (2009)	14 %	10 %	
At blive drillet?	-	-	8 %
At blive mobbet?	-	-	8 %
At blive holdt udenfor?	16 %	13 %	12 %
At du ikke er dygtig nok i timerne?	23 %	20 %	21 %
Når andre kommer op at slås?	5 %	4 %	4 %
Jeg er ikke bange for nogle af disse ting	45 %	44 %	51 %
Ved ikke	20 %	21 %	19 %

I 2008 og 2009 svarede 35 % at der var et eller andet de var bange for, når de var i skole - et tal, der i 2010 er faldet til 30 %. Som det ses, har flere af de elever, der har svaret, at der var noget, de var bange for, sat kryds ved flere forskellige ting.

Der er ingen eller stort set ingen forskel på hvor mange drenge og piger, der er trygge i skolen eller bange for at blive slået. Derimod er der stor kønsforskel på andre områder: Hvor 8 % af drengene er bange for at blive holdt udenfor, gælder det 17 % af pigerne. Og hvor 8 % af drengene er bange for at blive mobbet, gælder det 12 % af pigerne. Og mens 13 % af drengene er bange for ikke at være dygtige nok, gælder det 25 % af pigerne.

En lige stor andel af de et- og tosprogede svarer, at der er et eller andet de er bange for, når de er i skole. Etsprogede er mere bange for at blive holdt udenfor (forskel på 4 procentpoint) og tosprogede lidt mere bange for at blive slået (forskel på 2 procentpoint).

Der er meget stor forskel mellem sproggrupperne, hvad angår hvad man er bange for: Den største sproggruppe, nemlig de der kun taler dansk, er mindst bange på alle områder, den næst største sproggruppe, de elever der også taler arabisk, er lidt mere bange på alle områder, mens de mindre sproggrupper er markant mere bange for både at blive slået, mobbet, drillet, holdt udenfor, ikke at være dygtig nok. Den allermindste sproggruppe, nemlig eleverne med kinesisk baggrund (150 i undersøgelsen, og samtidigt spredt ud på alle skoler) skiller sig ud med en markant mere negativ oplevelse af alle spørgsmål om, hvad de er bange for, idet hver tredje giver udtryk for fx at være bange for at blive mobbet, drillet, eller slået og 4 ud af ti giver udtryk for at være bange for ikke at være dygtig nok.

5. Vold og frygten for vold

7 % er bange for at blive slået når de er i skole. Det er lige så mange som i 2009. Det fald vi oplevede fra 2008 til 2009 er altså fastholdt. Forskellen mellem gruppen af tosprogede og etsprogede er her på to procent. Frygten for at blive slået er markant større i 4. klasse (10%) end i 9. klasse (4 %)

I lighed med 2009 svarer 4 % ja til, at de er bange for, når andre kommer op at slås.

I lighed med 2009 har vi også spurgt om eleverne faktisk har været udsat for vold i skolen, og her er resultatet en smule forbedret¹.

Er der nogen i skolen, der har slået eller sparket dig, så du blev ked af det inden for de sidste 2 måneder?	2009	2010
Ja	12 %	11 %
Nej	88 %	89 %

I lighed med 2009 bliver miljøet mere og mere fredeligt, jo ældre eleverne bliver. Der bliver slået og sparket markant mere i 4.-5.klasse end hos de ældre elever. Sammenlignet med 2009 er der dog sket en forbedring på 4. og 5. klassetrin, idet færre elever bliver slået (forskel på 2-3 procent) mens en smule flere (1 % forskel) truer

Her er kun en mindre kønsforskel, idet 12 % af drengene mod 10 % af pigerne er blevet slået inden for de sidste to måneder.

Der er nogen i skolen, der har slået eller sparket mig, så jeg er blevet ked af det inden for de sidste 2 mdr.	4. kl.	5.kl.	6.kl	7. kl.	8. kl.	9. kl.
2009	22 %	15 %	11 %	7 %	5 %	6 %
2010	20 %	12 %	11 %	7 %	6 %	5 %

Der er nogle børn eller unge i skolen, der har truet mig, så jeg blev bange, indenfor de sidste 2 måneder	4.kl.	5.kl.	6.kl	7.kl.	8.kl.	9.kl.
2009	8 %	5 %	4 %	4 %	3 %	5 %
2010	9 %	6 %	6 %	6 %	4 %	4 %

På spørgsmålet om trusler er der en lille kønsforskel, idet drengene ligger 2 procentpoints højere end pigerne. To procent flere tosprogede end etsprogede har været udsat for at blive slået eller sparket inden for de seneste to måneder.

6. En ven i skolen

Eleverne skulle svare på, om de har en god ven i skolen. 96 % svarer, at de har en god ven i skolen, og der er kun ganske lille forskel på køn. En større andel elever i 4. end i 9.klasse har en god ven i skolen.

Igen viser der sig forskel mellem sproggrupperne og igen er det det etsprogede flertal, der trives bedst, efterfulgt af den næststørste sproggruppe, arabisktalende elever.

¹ Hvad angår den tidstermin, der er brugt i spørgsmålene, har vi i lighed med spørgsmålene om mobning og i lighed med spørgsmålene fra HBSC-undersøgelsen valgt at spørge til oplevelsen af de sidste to måneder. Denne korte tidsperiode sikrer ifølge kriminologerne, at eleverne husker alle oplevelser og ikke kun de mest betydningsfulde.

Har du en god ven i skolen? (i %)	Dansk	Arabisk	Tyrkisk	Kurdisk	Urdu	Punjabi	Albansk	Somali	Spansk	Kinesisk
Ja	97	93	88	85	89	80	88	86	81	75
Nej	3	7	12	15	11	20	12	14	19	25

7. Er der hjælp at hente?

Eleverne har svaret på, om ”der er en voksen på skolen, du kan tale med, hvis du er ked af det?” På dette spørgsmål svarer 71 % ja, men 29 % nej. Her svarer piger og drenge ens. I 4. og 5. klasse svarer over 80 % ja, mens lidt over 60 % svarer ja i 8. og 9. klasse.

Forvaltningen har i 2009, som følge af en politisk beslutning, lavet en anden undersøgelse om elevers oplevelse af vold i børnenes hjem. Undersøgelsen viste bl.a., at kun 3 % af de elever, der havde oplevet vold i hjemmet, havde talt med en lærer om det. Som led i opfølgning på undersøgelsen blev eleverne i Københavnerbarometeret 2010 spurgt: ”Vil du snakke med en lærer om det, hvis du havde store problemer derhjemme?” 14 % svarer ja, 37 % nej og 49 % måske. De yngste er mere tilbøjelige til at ville tale med en lærer end de ældre elever, og pigerne er mere tilbøjelige end drengene.

Hver tredje etsprogede elev og hver anden tosprogede elev svarer nej til at de ville snakke med en lærer om det, hvis de havde store problemer derhjemme.

8. Mobning

Mobbefrekvensen i 2010 er den samme som i 2009. Det vil sige, at det markante fald i antallet af elever, der er blevet mobbet, som vi så sidste år, er blevet stabilt. I 2010 er der også 11 % af eleverne, som svarede ja til, at de er blevet mobbet af andre elever inden for de sidste 2 måneder.

Er du blevet mobbet af nogen af de andre elever i skolen inden for de seneste 2 mdr.?	2007	2008	2009	2010
Ja	16 %	16 %	11 %	11 %
Nej	75 %	84 %	89 %	89 %
Ved ikke/blank	10 %	-	-	-

Sammenlignet med de landsdækkende undersøgelser fra HBSC og DCUM ligger tallene fra København en del lavere, når der spørges til mobbefrekvens og hyppighed inden for de sidste 2 måneder.

	Kbh-bar 2010	HBSC 2006	DCUM 2008 -09	Børne- rådet 2008
Blevet mobbet inden for de sidste 2 mdr.	11 %	-	17 %	25 %
Mobbet 1 – 2 gange månedligt	2,5 %	8 %	11 %	8 %
Mobbet ugentligt	2,0 %	5 %	2 – 4 %*	4 %

*) DCUM spørger om man er blevet mobbet mange eller flere gange inden for de sidste 2 mdr.

Den hyppige, daglige mobning er steget en lille smule i forhold til 2009, mens der er færre elever i 2010, der har oplevet at blive mobbet en gang om ugen eller et par gange om måneden.

Hvor tit er du blevet mobbet inden for de seneste 2 mdr.?	2008	2009	2010
Hver dag	2,5 %	1,8 %	2,0 %
En gang ugen	3,2 %	2,3 %	2,0 %
Et par gange om måneden	4,4 %	3,0 %	2,5 %
Ved ikke	5,5 %	4,3 %	4,1 %

Som tidligere ses en klar tendens til, at mobbefrekvensen falder i forhold til klassetrinnet, men samtidig er der på nogle klassetrin også sket et fald i antallet af elever, der er blevet mobbet (4., 8. og 9. klassetrin).

Blevet mobbet inden for de sidste 2 mdr.		4. kl.	5.kl.	6.kl	7. kl.	8. kl.	9. kl.
	2009	17 %	12 %	11 %	10 %	8 %	9 %
	2010	15 %	12 %	11 %	10 %	7 %	7 %

Der er sket et mindre fald i de elever, der har været med til at mobbe andre – fra 11 % i 2009 til 9 % i 2010. Her ses en markant forskel hvad angår drenge og piger, idet der er dobbelt så mange drenge som piger, der svarer, at de har været med til at mobbe nogen inden for de sidste 2 måneder.

Har du været med til at mobbe nogen i skolen inden for de sidste 2 mdr.?	Drenge	Piger	I alt
Ja	12 %	6 %	9 %
Nej	88 %	94 %	91 %

Vi kan også konstatere, at der er markant forskel på mobbefrekvensen for de børn, der er blevet mobbet, og de, der har været med til at mobbe andre, når tallene analyseres i forhold til, om eleverne taler flere sprog end dansk derhjemme.

Er du blevet mobbet af nogen af de andre elever i skolen inden for de sidste 2 mdr.?	Tosprogede	Etsprogede	Samlet
Ja	14 %	9 %	11 %
Nej	86 %	91 %	89 %

	Tosprogede		Etsprogede		Samlet	
	Drenge	Piger	Drenge	Piger	Drenge	Piger
Ja	19 %	13 %	9 %	8 %	12 %	6 %
Nej	81 %	87 %	91 %	92 %	88 %	94 %

Ser man yderligere på hvilket sprog eleverne taler hjemme afslører tallene meget markante forskelle fra sproggruppe til sproggruppe.

Er du blevet mobbet af nogen af de andre elever i skolen inden for de sidste 2 mdr.? (Alle tal er i %)	Dansk	Arabisk	Tyrkisk	Kurdisk	Urdu	Punjabi	Albansk	Somali	Spansk	Kinesisk
Ja	9	18	17	19	17	24	17	22	25	30
Nej	91	82	83	81	83	76	83	78	75	70
Har du været med til at mobbe nogen i skolen inden for de sidste 2 mdr.?										
Ja	6	20	18	20	16	22	23	25	20	27
Nej	94	80	82	80	84	78	77	75	80	73

9. Oplevelsen af de faglige udfordringer

Vi har spurgt til, hvor lette de opgaver, eleven fik, var. Vi har valgt at indsnævre spørgsmålet, så det kun gik på de opgaver, eleven fik af dansklæreren. Her svarer 41 % i den lette halvdel af svarskalaen. Vi har i forbindelse med anvendelse af data til kvalitetsrapporten valgt at svarkategori 4, nemlig ”lidt svære”, var det mest optimale, og her svarer 37 % mod 36 % i 2009.

Hvor lette er de opgaver, som du får af din dansklærer i timerne?	2009	2010	2010 tosprogede	2010 etsprogede
1-2 meget lette	20 %	17 %	18 %	17 %
3-4	63 %	64 %	59 %	68 %
5-6 meget svære	18 %	18 %	23 %	15 %

Hvor meget umage skal du gøre dig for at følge med i dansktimerne?(09)Hvor meget skal du koncentrere dig for at følge med i dansktimerne? (10)	2009	2010	2010 tosprogede	2010 etsprogede
1-2 slet ikke	21 %	19 %	16 %	22 %
3-4	52 %	55 %	50 %	59 %

5-6 meget	28 %	25 %	34 %	19 %
-----------	------	------	------	------

Jo ældre eleverne bliver, jo færre oplever at de skal koncentrere sig meget for at kunne følge med

Sammenlignet med 2009 oplever 3 % færre elever, at opgaverne er meget lette, og at de slet ikke skal gøre sig umage med at følge med. Men der er også færre, der skal gøre sig meget umage. Og stadigvæk er det knap hver femte elev, som ikke oplever at skulle gøre sig umage og som synes opgaverne er meget lette.

Elevernes vurdering af hvor meget de lærer i skolen, har ikke ændret sig siden 2009:

Hvor meget lærer du i skolen?	2008	2009	2010	2010 tosprogede	2010 etsprogede	2010 drengene	2010 piger
1-2 meget lidt	6 %	7 %	6 %	7 %	6 %	7 %	5 %
3-4	35 %	39 %	40 %	37 %	42 %	41 %	39 %
5-6 meget	55 %	55 %	54 %	57 %	53 %	52 %	61 %
Ved ikke	5 %	-	-				

En meget større del af eleverne i 4.klasse end i 9. klasse synes de lærer meget. Pigerne synes de lærer mere i skolen end drengene synes.

Eleverne har også svaret på, om de som regel kunne se meningen med det, de lavede i timerne, og her er der stort set ingen ændring siden 2009.

Kan du som regel se meningen med det, I laver i timen?	2008	2009	2010	4.klasse	8. klasse
1-2 aldrig	8 %	9 %	8 %	6 %	10 %
3-4	48 %	46 %	46 %	41 %	54 %
5-6 altid	44 %	45 %	46 %	53 %	36 %

I 4.klasse har eleverne nemmest ved at se meningen med undervisningen. Med alderen daler dette for så at stige igen i 9.klasse. Her er næsten ingen kønsforskel. Tosprogede kan i højere grad end etsprogede se meningen med undervisningen.

Har undervisningen den sidste uge været spændende?	2009	2010
1-2 overhovedet ikke spændende	24 %	24 %
3-4	47 %	46 %
5-6 meget spændende	30 %	30 %

Også her synes flere elever i 4. klasse end i 9.klasse, at undervisningen i sidste uge har været spændende.

Med til vurderingen af undervisningen kan høre om eleverne synes de får den hjælp i timerne, de har brug for, hvilket vi som noget nyt har spurgt om i 2010. Det oplever langt de fleste at de gør. :

Får du normalt den hjælp i timerne, du har brug for?	Alle	4.kl alle	9.klasse alle	Tosprogede drenge	Tosprogede piger	Eisprogede drenge	Eisprogede piger
1-aldrig	3 %	2 %	4 %	5 %	3 %	3 %	1 %
2	7 %	7 %	8 %	7 %	5 %	7 %	5 %
3	15 %	11 %	16 %	13 %	18 %	14 %	18 %
4	23 %	19 %	24 %	21 %	28 %	24 %	31 %
5	30 %	29 %	30 %	24 %	33 %	31 %	37 %
6- altid	26 %	33 %	18 %	29 %	13 %	22 %	8 %

Der er dog forskel på grupperne: Med alderen er der færre elever, der synes de får den nødvendige hjælp. Blandt de tosprogede er der sammenlignet med de etsprogede, lidt flere der aldrig oplever at få hjælp, og mange flere der oplever altid at få hjælp. Ser man på kønsforskkel, er der flere drenge end piger, der oplever aldrig at få hjælp. Men der er også mange flere drenge der oplever altid at få den nødvendige hjælp, end pigerne oplever.

10. Oplevelse af medbestemmelse

Vi har i 2010 stillet eleverne de samme spørgsmål om medbestemmelse som i 2009, dvs. om de synes, de har nok medbestemmelse på følgende 3 områder:

- hvordan klasseværelset er indrettet
- hvordan de skal arbejde med emner
- hvad undervisningen skal handle om

Resultatet er stort set identisk med resultatet fra sidste år med mindre forskydninger. I skemaet herunder har vi opgjort hvor mange procent af eleverne, der har svaret positivt på spørgsmålene om medbestemmelse (dvs. de har svaret 4, 5 eller 6 på skalaen)

Synes du, at du er nok med til at bestemme om...	4 – 5 - 6	
	2009	2010
Klasseværelsets indretning	47 %	50 %
Arbejdsmetoder	50 %	50 %
Undervisningens indhold	36 %	37 %

I DCUMs Termometer spørges der næsten identisk til medbestemmelse på **arbejdsmetoder**. Holder man tallene fra Københavnerbarometeret op mod DCUMs tal, viser det sig, at de

københavnske elever generelt finder, at de er mere medbestemmende på dette område.

Synes du, at du er nok med til at bestemme, hvordan I skal arbejde med et bestemt emne?		Må I være med til at bestemme, hvordan/på hvilken måde I skal arbejde med et emne eller opgave?	
Kbh-barometer 2010		DCUM 2008-2009	
1 – 2	26 %	44 %	Sjældent eller aldrig
3 – 4	51 %	43 %	Sommetider
5 – 6	24 %	13 %	Altid eller for det meste

11. Oplevelse af uoverensstemmelse og konflikter

Når det drejer sig om oplevelsen af om der er for mange konflikter i klassen, er der sket en klar forbedring fra 2009 til 2010. På spørgsmålet om eleverne synes, der er alt for mange konflikter i klassen, svarer 30% ja i 2010 mod 35 % i 2009.

Udviklingen i elevernes vurdering af, hvordan konflikterne landes, peger imidlertid i modsat retning:

Hvor tit ender det på en god måde, når du eller nogen i din klasse har været uvenner ?	2008	2009	2010
1-2 meget sjældent	9 %	10 %	9 %
3-4	31 %	28 %	33 %
5-6 meget tit	59 %	62 %	58 %

Her steg vurderingen af hvor tit konflikterne blev landet på en god måde, fra 2008 til 2009 for så at falde igen til 2010. Stadig er det seks ud af ti der oplever at konflikterne i klassen landes på en god måde.

I DCUMs undersøgelse bliver eleverne spurgt til konflikter på en anden måde: På spørgsmålet ”Hvor tit oplever du, at der er konflikter (=uenigheder, skænderier og lignende) i skolen?” svarer 19 % sjældent eller aldrig, 26 % ikke ret tit, 40 % en gang imellem og 15 % meget tit.

Der er stor forskel på et-og tosprogede elevers oplevelser af om der er for mange konflikter i klassen. Hvor kun 27 % etsprogede oplever, at der er alt for mange konflikter mellem eleverne i klassen, gælder det 34 % af de tosprogede elever.

Også hvad angår vurderingen af, hvordan konflikterne landes, er der stor forskel på sproggruppernes oplevelse. Her er det de elever, der kun taler dansk, der har den mest positive vurdering af den måde, konflikterne mellem børnene ender på, mens de børn, der taler punjabi og kinesisk, giver den mest negative vurdering :

Hvor tit ender det på en god måde, når du eller nogen i din klasse har været uvenner ?	dansk	arabisk	tyrkisk	kurdisk	urdu	punjabi	albansk	somali	spansk	kinesisk
1-2 meget sjældent	6 %	16 %	20 %	20 %	21 %	28 %	20 %	21 %	20 %	31 %
3-4	31 %	27 %	35 %	35 %	32 %	32 %	32 %	30 %	27 %	29 %
5-6 meget tit	63 %	46 %	44 %	44 %	47 %	41 %	48 %	49 %	53 %	39 %

12. Ro, uro og stemningen i klassen

En række spørgsmål handler om elevernes oplevelse af øvrige aspekter af det psykiske undervisningsmiljø. I forhold til 2009 er der en forbedring både med hensyn til oplevelse af ro/uro og med hensyn til hvor nemt det er at koncentrere sig i timerne

Hvor meget ro er der som regel i din klasse i timerne?	2008	2009	2010
1- meget uro	10 %	11 %	10 %
2	20 %	18 %	16 %
3	32 %	30 %	30 %
4	26 %	27 %	28 %
5	10 %	10 %	13 %
6 – meget ro	3 %	3 %	4 %

Til sammenligning mener 24 % af eleverne i 4.-10.klasse i DCUMs undersøgelse, at der kun sjældent eller aldrig er den nødvendige ro i klassen.

Eleverne blev også spurgt om deres oplevelse af, hvor nemt det normalt er at koncentrere sig i timerne. Resultatet ses her:

Hvor nemt er det normalt at koncentrere sig i timerne?	2008	2009	2010
1 – 2 meget svært	14 %	15 %	13 %
3 – 4	57 %	53 %	53 %
5 – 6 meget nemt	28 %	31 %	34 %

Vi har også spurgt til stemningen i klassen ud fra en antagelse om, at en god stemning er befordrende for indlæringen. Elevernes vurderer stemningen i klassen bedre i 2010 end i 2009.

Hvordan er stemningen normalt i klassen, mens I arbejder?	2008	2009	2010
1-2 meget dårlig	11 %	11 %	9 %
3-4	51 %	51 %	49 %
5-6 meget god	39 %	39 %	41 %

Etsprogede vurderer stemningen i klassen mere positivt end tosprogede elever gør.

Der er også tale om en forbedring af oplevelsen af sprogbrugen i klassen. I både 2008 og 2009 har vi stillet det samme spørgsmål: ”Hvordan taler I til hinanden i din klasse?”. Hvor svarmulighederne i 2008 var mellem kategorierne ”meget grimt” og ”meget pænt”, har vi i 2009 og i 2010 i stedet valgt at bruge ”meget grimt” og ”ordentligt”

Hvordan taler I til hinanden i din klasse?	2008	2009	2010
1-2 meget grimt	20 %	20 %	17 %
3-4	56 %	52 %	52 %
5-6 ordentligt	23 %	29 %	30

Færre københavnske elever synes i 2010, der bliver talt meget grimt. Til sammenligning er der i DCUMs opgørelse af de landsdækkende Termometerbesvarelser 21 % som svarer, at der efter deres mening altid eller for det mest bliver talt grimt til hinanden i klassen.

13. Retfærdighed og diskrimination

Som en udløber af, at Københavns kommunes Borgerråd giver har undersøgt de professionelle oplevelse af forekomsten af diskrimination i den københavnske folkeskole, har eleverne i 2010 skullet svare på nogle spørgsmål, der relaterer til oplevelse af eventuel forskelsbehandling.

Synes du at din klasselærer for det meste gør sig umage med at være retfærdig?	Alle	Drenge	Piger	Tosprogede	Etsprogede	4.klasse alle	9.klasse alle
Ja	77 %	75 %	79 %	75 %	78 %	83 %	76 %
Nej	23 %	25 %	21 %	25 %	22 %	17 %	24 %

Her ses kun mindre udsving i vurderingen mellem de store kategorier, bortset fra at eleverne i 4. klasse har størst tillid til lærerens retfærdighed.

Der gemmer sig dog store forskelle under kategorierne: Følelsen af mangel på retfærdighed er meget hyppig hos de elever, der taler spansk, kinesisk, punjabi og somali hvor mellem 34 og 43 % af eleverne oplever det.

Selvom tilliden til klasselærerens retfærdighed generelt er høj, har de etsyrogede piger, som det fremgår nedenfor, størst tillid til lærerens retfærdighed.

Synes, at klasselæreren for det meste gør sig umage med at være retfærdig	
Etsprogede piger	80 %
Tosprogede piger	77 %
Etsprogede drenge	77 %
Tosprogede drenge	73 %

En anden måde at indkredse eventuel oplevet diskrimination på kan være at spørge om eleverne oplever at blive lyttet til. Her er der generelt en høj oplevelse af at blive lyttet til. Eleverne i 4. klasse og de etsyrogede piger er de, der bliver lyttet mest til, mens eleverne i 9. klasse og generelt de tosprogede drenge bliver lyttet mindst til:

Lytter lærerne normalt efter, når du fortæller eller siger noget i klassen?	Alle	Drenge	Piger	Tosprogede	Etsprogede	4. klasse alle	9. klasse alle	Etsprogede drenge	Tosprogede drenge	Etsprogede drenge	Tosprogede drenge
1-2 aldrig	7 %	8 %	5 %	8 %	6 %	5 %	9 %	4 %	7 %	7 %	9 %
3-4	28 %	29 %	28 %	29 %	28 %	21 %	33 %	28 %	28 %	29 %	30 %
5-6 altid	66 %	64 %	67 %	63 %	66 %	75 %	59 %	68 %	64 %	65 %	61 %

Når man ser på den specifikke sproglige baggrund er det de elever, der taler spansk, kinesisk, somali og punjabi, der oplever at blive lyttet mindst til. Hos disse elevgrupper er det knap hver femte elev, der oplever aldrig at blive lyttet til.

I et tidligere afsnit konstaterede vi i hvor høj grad eleverne oplevede at få den hjælp, de havde brug for i timerne. Med alderen er der færre elever, der synes de får den nødvendige hjælp. Blandt de tosprogede er der sammenlignet med de etsyrogede, lidt flere der aldrig oplever at få hjælp, og mange flere der oplever altid at få hjælp. Ser man på kønsforskell, er der flere drenge end piger, der oplever aldrig at få hjælp. Men der er også mange flere drenge der oplever altid at få den

nødvendige hjælp, end pigerne oplever. Igen er der store forskelle mellem de forskellige sproggrupper:

Får du normalt den hjælp i timerne fra lærerne, som du har brug for?	Dansk	Arabisk	tyrkisk	kurdisk	urdu	punjabi	albansk	somali	spansk	kinesisk
1- aldrig	2 %	6%	9 %	12 %	10 %	17 %	10 %	14 %	20 %	23 %
2	7 %	7 %	6%	6 %	4 %	5 %	7 %	4 %	8 %	7 %
3	15 %	12 %	13 %	12 %	11 %	11 %	11 %	8 %	15 %	8 %
4	24 %	20 %	21 %	18 %	16 %	17 %	20 %	14 %	20 %	16 %
5	32 %	24%	24%	26 %	27 %	18 %	21 %	19 %	19 %	24 %
6- altid	20 %	31%	26 %	27 %	32 %	31 %	32 %	41 %	18 %	22 %

I de fleste sproggrupper oplever over halvdelen af eleverne, at de altid (svarmulighed 5 og 6) får den hjælp i timerne, de har brug for, færrest dog hos de elever der taler punjabi, spansk eller kinesisk. I disse tre sproggrupper oplever knap hver femte elev dog til gengæld aldrig at få den nødvendige hjælp i timerne. De etsprogede- rent dansktalende, er den sproggruppe, hvor færrest oplever aldrig at få den nødvendige hjælp.

14. Fysisk aktivitet og sundhed

I Københavnerbarometeret 2010 har vi udvidet antallet af spørgsmål om elevernes sundhed. Foruden fysisk aktivitet og vurdering af eget helbred spørger vi i år også til en række psykosomatiske indikatorer. Andelen af elever, der svarer, at de bevæger sig mere end 60 minutter på en skoledag, er uforandret i forhold til 2009 – nemlig 27 %.

Andelen af de fysisk inaktive elever, der bevæger sig mindre end 30 minutter er steget lidt til 21 % (mod 19 % i 2009).

84 % af eleverne fra 4. - 9. klasse vurderer, at de har et godt helbred (de svarer i den positive halvdel af skalaen 4, 5 eller 6) og heraf betegner 32 % deres helbred som ”Virkelig godt” (6 på skalaen). Sammenligner vi med tallene fra HBSC undersøgelsen i 2006, er der i denne undersøgelse 36 % der svarer ”meget godt”. I den modsatte ende er der i København 2 % af eleverne, der vurderer deres helbred som ”dårligt” mod 1 % i HBSC-undersøgelsen.

Hvordan synes du selv, dit helbred er for tiden?			
Københavner-barometer 2010		HBSC 2006	
1	2 %	1 %	Dårligt
2 – 3	13 %	13 %	Nogenlunde
4 – 5	52 %	49 %	Godt
6	32 %	36 %	Meget godt

Ser vi specifikt på de klassetrin, som bliver spurgt i HBSC-undersøgelsen (5., 7. og 9. klasse) viser resultaterne, at jo ældre elever bliver, jo dårligere vurderer de deres helbred. På alle klassetrin synes drengene, at de har et bedre helbred end pigerne. Her er det bemærkelsesværdigt, at pigerne i 9. klasse i begge undersøgelser scorer lavest.

	Hvordan synes du selv, dit helbred er for tiden?			
	København-bar. 2010 (svaret 4 – 5- 6)		HBSC 2006 (svaret meget godt/godt)	
	Dreng	Piger	Dreng	Piger
5. klasse	88 %	88 %	91 %	87 %
7. klasse	84 %	81 %	88 %	83 %
9. klasse	84 %	80 %	87 %	76 %

I 2010-undersøgelsen har vi for første gang spurgt til forskellige psykosomatiske symptomer. Der er en foruroligende stor andel af eleverne, der har haft nogle af disse symptomer inden for de sidste 2 uger, mens de var i skole. 20 % har haft hovedpine, 16 % ondt i maven, 27 % følt sig træt og uoplagt og 22 % der har haft ondt i nakke, ryg eller skuldre. Der er meget store forskelle i symptomerne hos piger og drenge, som det fremgår af nedenstående tabel:

Hvis du tænker på de sidste 2 uger, har du så mens du var i skole...	Dreng	Piger	I alt
Haft hovedpine?	20 %	31 %	26 %
Haft ondt i maven?	16 %	25 %	20 %
Været meget træt og uoplagt?	27 %	33 %	30 %
Haft ondt i ryg, nakke eller skuldre ?	22 %	27 %	24 %
Ingen af delene	46 %	35 %	40 %

Andre undersøgelser viser dog samme høje andel af disse symptomer. I HBSC undersøgelsen fra 2006 er der 21 %, der har haft hovedpine, 13 % mavepine og 19 % ondt i ryggen **mindst én gang om ugen**, mens DCUM's opgørelse af elevbesvarelser siger 14 %, 9 % og 14 % på spørgsmål om hovedpine, mavepine og ondt i nakke, ryg eller skuldre **en eller flere gange om ugen**.

Som noget nyt har vi i år spurgt eleverne om, hvor tit de spiser morgenmad. 79 % af eleverne oplyser, at de spiser morgenmad hver dag eller næsten hver dag, mens 11 % siger, at de sjældent eller aldrig spiser noget om morgenen. Tallene fra København er næsten identiske med tal fra DCUM på landplan.

Kbh-barometer 2010		DCUM 2008-2009	
Hvor tit spiser du morgenmad?		Hvor tit spiser du morgenmad	
Hver dag/ næsten hver dag	79 %	72 %	Hver dag
1 – 2 gange om ugen	8 %	14 %	Næsten hver dag
1 – 2 gange om måneden	2 %	8 %	Af og til
Sjældent eller aldrig	11 %	7 %	Sjældent eller aldrig

Der er en tydelig forskel på drenges og pigers morgenmadsvaner, idet 81 % af drengene spiser morgenmad næsten hver dag, mod blot 77 % af pigerne. Samtidig falder antallet af elever, der spiser morgenmad klart med alderen – fra 89 % i 4. klasse til 67 % i 9. klasse.

	Spiser morgenmad hver dag/næsten hver dag			
	København-bar. 2010		HBSC 2006	
	Dreng	Piger	Dreng	Piger
5. klasse	86 %	88 %	82 %	80 %
7. klasse	78 %	69 %	76 %	68 %
9. klasse	70 %	65 %	69 %	57 %

Der er også forskel på elevernes besvarelser, når de sættes i forhold til hvilket sprog man taler hjemme. Blandt de tosprogede børn er der færre der spiser morgenmad hver dag end de etsprogede børn.

	Tosprogede	Etsprogede	Samlet
Hver dag eller næsten hver dag	68 %	86 %	79 %
1 til 2 gange om ugen	12 %	6 %	8 %
1 til 2 gange om måneden	3 %	1 %	2 %
Sjældent eller aldrig	17 %	7 %	11 %

Kigger vi nærmere på de enkelte sproggrupper, viser der sig meget markante forskelle, idet der i nogle grupper er mere end 30 % af eleverne, der sjældent eller aldrig får morgenmad (kinesisk 36 %, albansk 33 % og kurdisk, punjabi og spansk 32 %).

15. Fritidsaktiviteter

30 % af eleverne går ikke til noget i fritiden, mens 53 % går i en idrætsforening og 27 % til spejder, musik, dans eller lignende. Disse resultater er uforandrede i forhold til 2009, men dækker dog over andre forskelle. Fritidsvanerne ændres med alderen og er størst på 6. klassetrin (58 % til idræt) og mindst på 9. klassetrin (44 %), ligesom der er store forskelle i drenge og piger idrætsdeltagelse både samlet set og i forhold til et- eller tosprogede.

	Tosprogede		Etsprogede		Samlet	
	Dreng	Piger	Dreng	Piger	Dreng	Piger
Ja, jeg går til sport i en idrætsforening	63 %	33 %	65 %	48 %	64 %	42 %
Ja, jeg går til noget andet end sport	14 %	25 %	21 %	42 %	18 %	35 %
Nej, jeg går ikke til noget i fritiden	30 %	47 %	23 %	23 %	26 %	33 %

16. Skolemad

Vi har spurgt hvor eleverne spiser deres frokost henne. Næste alle de yngre elever spiser i selve klasseværelset, mens mange af eleverne i 8. og 9. klasse spiser frokost udenfor skolen. I forhold til sidste år er der dog færre elever fra de store klasser, der spiser udenfor skolen. For 8.

klassens elever er det faldet fra 43 % til 35 % og for 9. klassens vedkommende er det faldet fra 47 % til 39 %. Dette markante fald er sket i samme periode, hvor der på de fleste skoler er blevet indrettet cafémiljøer (lounge) kun for de ældste elever, samt at de store elever er involveret i driften af skolebuden.

Der er i gennemsnit 6 % af eleverne der svarer, at de slet ikke spiser frokost. Dette gør sig gældende for 5 % af drengene og 6 % af pigerne. Aldersmæssigt er der forskel på hvor mange der ikke spiser frokost, idet det stiger fra 2-3 % i 4./5. klasse til 8 % i 8. og 9. klasse.

Vi har også spurgt eleverne, hvor tit de køber skolemad og hvad de synes om den mad, man kan købe på skolen. Der er tydeligvis forskel på, hvor ofte elever fra de forskellige klassetrin benytter skolemadsordningen, og hvad de synes om maden. Der er sket en stor ændring i forhold til sidste år, hvilket falder sammen med, at der i samme periode er indført et nyt madkoncept EAT. I 9. klasse er der i gennemsnit 31 % (36 % i 2009), der synes dårligt om skolemaden og 19 % (8 % i 2009), der synes godt om skolemaden. I modsætning hertil er der i 4. klasse 36 % (28 % i 2009), der synes godt om maden, mens der er 14 % (21 % i 2009), der synes dårligt om skolemaden.

Hvad synes du om den mad, du kan købe på skolen?	2009				2010			
	4.	7.	9.	I alt	4.	7.	9.	I alt
1- 2	21	51	54	39	14	25	31	21
3 – 4	33	27	24	31	25	32	26	29
5 - 6	28	10	8	16	36	27	19	29
Ved ikke	26	23	24	24	34	29	35	31

Ser man på, hvor ofte eleverne køber skolemad, er der ikke den store forskel på klassetrin. 18 % af eleverne fra 4. klasse køber skolemad ofte og mindst 1 gang om ugen, mens 50 % køber sjældent eller aldrig. I 9. klasse er der 21 % der køber skolemad ofte og mindst 1 gang om ugen og 54 % der sjældent eller aldrig køber skolemad.

Det lader ikke til at køn, har den store betydning for, hvorvidt eleverne spiser skolemad, mens der er en tendens til, at elever med anden etnicitet end dansk i højere grad køber skolemaden. Der er 21 % af eleverne med anden etnicitet end dansk, der køber skolemad ofte og mindst 1 gang om ugen, mens det samme tal for børn, der kun taler dansk med deres forældre, er 16 %.

17. Livsglæde

Vi har forsøgt at indfange elevernes livsglæde ved at stille dem det samme spørgsmål, som bliver stillet i HBSC-undersøgelsen: ”Hvordan synes du alt i alt dit liv er for tiden? På en skala fra 1-10, hvor 1 er det dårligst mulige liv for dig, og 10 er det bedst mulige liv for dig.”

I forhold til resultaterne fra sidste år, er der en mindre stigning blandt de elever, der har svaret i den negative ende (1 – 5 på skalaen) fra 13 % i 2009 til 14 % i år. Til gengæld er andelen af elever, der har svaret 9 eller 10 steget fra 41 % i 2009 til 43 % i 2010. Det skal dog bemærkes, at de tal fra 2009, der sammenlignes med i dette afsnit, er korrigeret i forhold til, at det sidste år var muligt at svare ”ved ikke” til spørgsmålet, mens dette ikke var tilfældet i år (2009 tallene er korrigeret for dette).

Hvordan synes du, alt i alt dit liv er for tiden?	Kbh.bar. 2009	Kbh.bar. 2010	HBSC 06
1-5	13 %	14 %	10 %
6-8	45 %	44 %	53 %
9-10	41 %	43 %	37 %

Tabellen viser også, at hvad angår livsglæde er der såvel en større top som bund i København end i hele landet.

Der er forskel på den måde, piger og drenge vurderer deres eget liv:

Hvordan synes du alt i alt dit liv er for tiden?	Piger	Drenge
1-5	18 %	12 %
6-8	44 %	43 %
9-10	40 %	46 %

En større andel af pigerne end af drengene har, som det fremgår af tabellen, en negativ vurdering af eget liv, og en mindre gruppe hos pigerne end hos drengene har en meget positiv vurdering af eget liv.

Som det fremgår nedenfor, falder andelen af elever, som vurderer deres liv meget positivt med alderen, ligesom andelen af elever, der vurderer deres liv negativt, stiger, for dog at falde lidt i 9.klasse. Set ud fra tabellen, er der altså grund til at være mest opmærksom på at forbedre betingelserne for livsglæde for eleverne i 7.og 8.klasse, og mest for pigerne.

Hvordan synes du, alt i alt dit liv er for tiden?	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
1-5	10 %	11 %	13 %	17 %	17 %	15 %
6-8	35 %	39 %	46 %	47 %	49 %	48 %
9-10	54 %	49 %	41 %	35 %	34 %	37 %

Når man ser på den samlede gruppe tosprogede er der en meget større andel her, der vurderer deres eget liv meget positivt end hos de etsprogede:

Hvordan synes du alt i alt dit liv er for tiden?	Tosprogede	Etsprogede
1-5	13 %	13 %
6-8	37 %	48 %
9-10	49 %	39 %

På samme måde som på andre spørgsmål er der dog meget stor forskel på oplevelsen af livsglæde alt efter elevernes sproglige baggrund:

Hvordan synes du alt i alt dit liv er for tiden?	Dansk	Arabisk	Tyrkisk	Kurdisk	Urdu	Punjabi	Albansk	Somali	Spansk	Kinesisk
1-5	13 %	15 %	17 %	22 %	14 %	19 %	16 %	16 %	26 %	30 %
6-8	48%	33%	35 %	27 %	34 %	38 %	28 %	22 %	23 %	37 %
9-10	39%	52 %	48 %	52 %	51 %	42 %	57 %	61 %	40 %	33 %

18. Metodiske bemærkninger

Undersøgelsen er i 2008, 2009 og 2010 gennemført på alle almenskolerne i Københavns Kommune blandt eleverne i 4.-9.klasse. Specialskolerne har ikke deltaget. Skolerne har skullet sørge for at undersøgelsen blev gennemført i løbet af en periode på to måneder. Undersøgelsen er gennemført elektronisk. Rent praktisk har klasselæreren foranlediget, at alle de elever, der var i skole den pågældende dag, har indtastet deres besvarelser. Lærerne har ikke efterfølgende skullet bruge tid på at sørge for, at de elever der var syge eller fraværende skulle besvare undersøgelsen. Kun de elever, der har svaret på alle spørgsmål, er medregnet.

Da der en given skoledag altid være elever fraværende p. g. a. af sygdom, vil svarprocenten aldrig kunne blive 100. I 2008 var svarprocenten 67 i 2009 75,5 og i 2010 75,7 ud af de mulige respondenter. I 2010 har 12.129 elever besvaret skemaet (1 skole har af helt særlige årsager ikke deltaget).

Mange af spørgsmålene er formuleret, så eleverne skal svare, ved at sætte kryds ved et af tallene 1- 6, hvor 1 markerer det dårligste og 6 det bedste. Når vi i denne tekst skriver ”i den positive halvdel”, mener vi, at svaret falder i området 4-5-6, mens der med den ”negative halvdel” menes 1-2-3. Når man tolker svarene, skal man være opmærksom på, at der er tale om svar på en skala og ikke et ja/nej-spørgsmål. Skalasvar kan **ikke** omtolkes til ja/nejsvar.

Vi har i dette notat taget ændringer på 2 procentpoint eller mere i forhold til tallene fra 2009 som bemærkelsesværdige ændringer, mens vi ikke har kommenteret på ændringer som er mindre end 2 procentpoint.

I gennemgangen af 2010-resultaterne, er der dels sammenlignet med tidligere tal fra Københavnerbarometeret, hvor det er muligt, og dels med landsdækkende undersøgelser, hvor disse findes. Det drejer sig om resultaterne fra Dansk Center for Undervisningsmiljø's opsamling på spørgeskemaet ”Termometeret”(fremover kaldet DCUM-undersøgelsen)², og den danske del af den internationale skolebørnsundersøgelse ”Health Behaviour in School-aged Children” som gennemføres hver fjerde år (fremover kaldet HBSC-undersøgelsen).³

Som noget nyt har vi i 2010 set på ligheder og forskelle et-og tosprogede elevers oplevelser og vi har undersøgt forskelle og ligheder mellem oplevelser hos forskellige sproggrupper.. Den

² ”Elevernes syn på undervisningsmiljøet i grundskolen – landsresultater fra termometeret 2008 – 2009, Dansk Center for Undervisningsmiljø 2009.

³ ”Skolebørnsundersøgelsen 2006 – Health behaviour in School-aged Children”, Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet 2007

sproglige baggrund kategoriseres ud fra elevernes svar på spørgsmålet: "Taler du flere sprog end dansk med dine forældre?" - hvis ja, skal eleven vælge hvilket sprog.

Til forskel fra 2009 har vi i 2010 efter rådgivning fra forskere flere steder slettet muligheden for at svare "ved ikke", hvilket i de pågældende spørgsmål forringer sammenligningsgrundlaget mellem de to år.

Notatet afholder sig fra forklaringer og fortolkninger af resultatet og søger blot at konstatere forskelle og ligheder.

Lars Theilgaard og Nina Raaschou, august 2010